

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: אנוליק	שם פרטי: בנימין
---------------------	--------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: אנוליק		בלועזית ANOLIK
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: בנימין	בלועזית BENJAMIN	מין: נ / ז תאריך לידה: 03.05.1926
עיר לידה: וילנה	בלועזית VILNA	ארץ לידה: פולין
שם פרטי של האב: משה	שם פרטי ושם נעורים של האם: סוניה ליברחן	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: וילנה	בלועזית VILNA	ארץ המגורים: פולין
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה)	מקצוע לפני המלחמה: חבר בארגון או בתנועה:	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): וילנה, פולין		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: וילנה		
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו: מחנות באסטוניה		
מקום השחרור: קלוגה, KLOGA, אסטוניה	תאריך השחרור: 02.09.1944	
במידה והיית במחנה עקורים, ציין את שמו		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? וילנה
מקומות/מחנות בדרך לארץ: פולין, גרמניה	שנת עליה: 1949	שם האנייה (אם עלה בדרך הים):

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי במאי 1926 בוילנה בפולין, הצעיר מבין שני אחים. אבי היה מנהל חשבונות ראשי ומורה בבית הספר למנהלי חשבונות. אמי הייתה אחות מיילדת. למדתי בבית הספר העברי 'תושייה' עד כיתה ח'. שפת הלימוד בבית הספר הייתה עברית, בהפסקות דיברנו בנינו פולנית. בבית דיברו הוריי רוסיית. סבי אברהם, מצד אבי, התגורר עמנו. הוא היה עיוור. אמי ואני היינו מקריאים לו עיתונים ומידי פעם הייתי מוביל אותו לביתה של ביתו טניה שגרה בסמוך אלינו. לאבי היו עוד שני אחים ואחות, אח אחד התגורר במוסקבה. כל משפחתה של אמי התגוררה גם היא במוסקבה, לא היה לה קשר עמם בגלל המשטר הסובייטי. כל הדיירים ברחוב שלנו היו יהודים. הוריי היו מסורתיים, שמרנו על כשרות ונהגנו ללכת לבית הכנסת בחגים. חבריי היו בני כיתתי, נהגנו לבקר האחד את השני בשבתות ובימי החורף יצאנו להחליק על בקרח באחד הפארקים בעיר. בימות הקיץ נהגנו לצאת לנופש כפרי (דאצה), ליד נהר הוויליה בו נהגנו לשחות כל יום יחד עם אחי.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביונדראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

ביוני 1941 נכבשה וילנה על ידי הגרמנים. החלו הגזירות כנגד היהודים. נאלצנו לענוד טלאי צהוב, יהודים רבים נתפסו ברחוב ובבתיהם והועברו לבתי סוהר, חלקם הועברו ליערות ונורו. שלושה חודשים לאחר מכן גורשו כל יהודי וילנה לגטו. בגטו הוקצה לנו חדרון בתוך דירה בה התגוררו יחד עשרים וחמישה איש. בחדרון היה לנו שולחן, הורינו ישנו עליו ואחי ואני מתחתיו. אמי עבדה בגטו כאחות תינוקות בבית היתומים שהיה בחצר בית החולים היהודי. אבי עבד אצל הגרמנים מחוץ לגטו ואחי עבד במנהלת בית החולים. תפקידי היה לדאוג למצרכי מזון ולעצי הסקה.

תקופה מסוימת למדתי בבית הספר בגטו וסיימתי קורס חשמלאות. בשנה האחרונה עבדתי מחוץ לגטו במפעל לייצור שקעים, תקעים ובתי מנורות. בגטו הוקם מועדון לילדים ונוער, אהבתי לבלות שם בערבים. הייתי מאוד פעיל במיוחד בחוג לחקר הגטו. במשך שנתיים התקיימו אקציות רבות אשר כללו חטיפת יהודים מרחובות ומדירות מסתור והובלתם לפונאר עד ספטמבר 1943, אז החל חיסול גטו וילנה שנמשך כשבועיים. אחי ואני הועברנו למחנות באסטוניה, אבי הועבר בנפרד לארץ זו ואמי נספתה בימי חיסול הגטו.

באסטוניה עברנו שישה מחנות שונים, הקשה מכולם היה מחנה קלוגה (Kloga), שם פגשנו את אבי ודודי. באוגוסט 1944 הועברנו למחנה לגדי (Lagedi), עבדתי מחוץ למחנה במטבח של ה SS האסטוני. יום אחד הגיע גרמני מצוות מפקדת המחנה וציווה עלינו לשוב מיד למחנה, הוא אמר שיעביר אותנו למחנה אחר בגרמניה ושם יהיו לנו תנאים טובים יותר. חזרתי למחנה, אבי כבר יצא עם המשלוח הקודם, כל אחד קיבל כיכר לחם והועמסו למשאיות, ארבעים נשים במשאית אחת וארבעים גברים במשאית אחרת.

המשאית בה נסעו הנשים התקלקלה, נהג המשאית שלנו עצר על מנת לעזור וזה עיכב אותנו עד לשעות הערב. המשכנו בנסיעה עד לקצה היער אז יצא חייל גרמני והודיע כי העבודה נגמרה ונסע לטאלין. אז לא הבנו את פירוש המילים העבודה נגמרה, רק לאחר השחרור נודע לנו ששם הורדו המשלוחים הראשונים מהמחנה וכולם נורו על ידי החיילים. לאחר לילה בבית הסוהר בטאלין העלו אותנו שוב למשאיות וחזרנו לקלוגה. ראינו כי חצר המחנה מלאה בקבוצות של עצורים יהודים כולם כרעו ברך וידיהם על ראשם. הושיבו אותנו בקצה של הקבוצה האחרונה, בסמוך לבית בו התגוררו הנשים. דודנו שהיה קרוב אלינו שלף מכיסו שעון ונתן לנו אותו, הוא אמר שהוא לא יזדקק לו יותר וחזר לקבוצתו. במשך כל השנים שמרתי על שעון הכיס עד שמסרתיו למוזיאון יד ושם.

הגרמנים הובילו את הקבוצות אל היער מחוץ למחנה, שמענו ירי מנשק אוטומטי וחשבנו שיורים עליהם ועוד מעט יגיע תורנו. החלטנו לברוח. רצנו למגורים הקרובים, זינקנו לקומה העליונה, נדחקנו מתחת לדרגש והסתתרנו מאחורי שמיכות. במשך שעות נשמעו יריות מהיער, לבסוף לאחר יומיים של יריות הירי נדם. העזנו לצאת מהמחבוא ולהציץ החוצה. ראינו אש עולה מן היער, אחת הבנות שהסתתרה חזרה בצעקות "הגרמנים אינם", זה היה בתאריך 24.09.1944, אז התקרבו חיילי הצבא האדום. כשראינו את החיילים ביקשנו מהם לראות מה היה ביער, התקדמנו עם החיילים הסובייטים ולפינו התגלו שלוש מדורות, עצים מפוחמים וביניהם גוויות חרוכות. הגרמנים הכריחו את האנשים לשכב על בולי עץ וירו בהם. וכך הם העמידו אחד על השני בארבע שכבות, שפכו בנזין והציתו אותם.

על קורותי בגטו ובמחנות ראה בספרי: **בשליחות הזכרון** שיצא בשנת 1991. הספר תורגם לגרמנית, רוסיית ואסטונית. ספרי השני **רוץ אל השער בני** שיצא לאור ב-2002 ותורגם לגרמנית.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

שוחררנו, היינו שוב בני חורין. אחי ואני חזרנו לילנה, שם מצאנו את דודי שנייער ודודתי אידה. גרנו בדירה משותפת עם עוד קרובי משפחה עד לשנת 1945 אז עזבנו את וילנה. נסעתי עם אחי, אישתו ואחיה לפולין. הצטרפנו לתנועת "דרור" בורשה ומשם נשלחנו על ידי התנועה להדריך ילדים יתומים בבית ילדים. לאחר מספר חודשים הועברתי לגרמניה ומשם המשכתי בהדרכה. בשנת 1947 הילדים הועברו לצרפת לקראת עלייתם ארצה ואילו אני נשלחתי על ידי מרכז התנועה לסמינר עולמי בעיירה סוריאנו שליד רומא.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

במרץ 1949 עליתי לישראל והצטרפתי לקיבוץ לוחמי הגטאות. בשנותי הראשונות בקיבוץ עבדתי בחקלאות ובשירותים ולאחר מכן הדרכת חבורות נוער שעלו מעירק, אירן וצפון אפריקה. בשנת 1951 גויסתי לשירות מילואים כמפקד מעברת כברי. זו היתה שנה של שיטפונות. הצבא קיבל על עצמו אחריות על המעברות. במשך כל השנים שירתי במילואים בחיל הקשר. לאחר סיום לימודי בסמינר למורים בעליית הנוער ניהלתי במשך שנתיים מוסד חינוכי בקיבוץ ולאחר מכן ניהלתי את בית הספר המקומי למשך שמונה שנים. במשך הזמן עסקתי גם בייסוד אגודת שוחרי בית לוחמי הגטאות בתל אביב. החל משנת 1970 הצטרפתי לסגל העובדים של בית לוחמי הגטאות ושנים רבות הייתי מזכ"ל המוזיאון. במקביל לכך ניהלתי את האגודה על שם יאנוש קורצ'אק שמושבה בוורשה. מאותו היום אני חבר נשיאות האגודה הבינלאומית. במשך השנים ביקרתי כחמישים פעמים בפולין לצורך השתתפות בישיבות הנשיאות ובשליחות המוזיאון.

החל משנת 1987 הנני חבר בוועדה לציון חסידי אומות העולם ביד ושם ומשנת 2000 גם חבר מועצת יד ושם.

בשנת 1991 הוענקה לי מדליה על ידי נשיא פולין לך ולנסה ובשנת 2005 קיבלתי עיטור נוסף עבור קידום יחסי ישראל פולין.

בשנת 2001 שימשתי כיועץ לסרט 'פונאר' שהופק מטעם הערוץ הראשון וביקרתי פעמיים בוילנה עם צוות הפקת הסרט.

הוענקה לי תעודת יקיר מנהל הנוער ומערכת החינוך הבלתי פורמאלית וזאת בשל תרומה ראשונית ומכרעת למפעל החינוכי של סיורי תלמידים ישראלים בפולין.

אני נשוי לפנינה, אב למשה, אסנת וסוני וסב לתשעה נכדים.

קישור לסרט המביא את סיפורו של בנימין אנוליק: <http://www.youtube.com/watch?v=FZ5iLxOyyhA>

סופר על ידי בנימין אנוליק
קיבוץ לוחמי הגטאות, מרץ 2009

עריכה: עדי מלכא וגנאדי גלפר